

Danske Handicaporganisationers høringssvar til "Ærø Kommunes Værdighedspolitik"

Hele værdighedspolitikken bærer præg af at være henvendt til ministeren/ministeriet, som bilag til den kommende ansøgning.

Mon der er planlagt en "pixi-udgave" beregnet for de ældre og deres pårørende?

Forord

XXXXX Hvem skriver forordet? Hvem er det rettet til?

Indledning

Formål

I Ærø Kommune vil vi understøtte, at øens ældre borgere oplever både tryghed og kvalitet i hverdagslivet. Derfor har vi gjort borgerens oplevelse af tryghed og kvalitet til en mission i vores udviklingsstrategi. Værdighedspolitikken er med til at realisere denne mission.

Er dette ikke allerede en selvfølgelighed, at ældre skal opleve tryghed og kvalitet?

Værdighedspolitikken har derudover til formål at formulere de overordnede pejlemærker og principper for en værdig ældrepleje i kommunen. De overordnede pejlemærker må vel mestendels være til indvortes brug for ledelse og medarbejdere?

Ærø Kommunes ledetråde er: - Det er livskvalitet at være selvhjulpne og have et socialt liv. - Ærø's ældre borgere er kulturbærende og ressourcefulde medspillere. Dette kan vi ikke være uenige i! Men vi har vanskeligt ved at genfinde dette udsagn i den foreliggende "værdighedspolitik"

Hvilke ydelser vedrører politikken?

Værdighedspolitikken vedrører de indsatser, som kommunen yder på områderne:

- personlig hjælp,
- omsorg og pleje,
- sygepleje,
- madservice,
- genoptræning og rehabilitering,
- Hjælpemidler
- samt afløsning og aflastning

(En mere overskuelig opstilling af de berørte områder)

Målgruppen er hovedsagelig borgere over folkepensionsalderen.

Værdighedspolitikken vedrører ligeledes kommunens sundhedsfaglige indsatser som f.eks.

hjemmesygeplejen og genoptræning.

Værdighedspolitikken ændrer ikke på de gældende regler i forhold til de sundhedsfaglige indsatser, kommunen yder efter sundhedsloven.

Politiske mål for værdighedspolitikken

Ærøs ældre borgere skal – som alle mennesker – behandles med værdighed.

Det betyder, at de som udgangspunkt skal behandles ud fra følgende fem grundprincipper:

1. Mennesket har umistelig værdi
2. Man skal altid behandle den anden, som man selv vil behandles
3. **Man må aldrig behandle den anden som blot et middel** En meget uheldig formulering
4. Vi holder altid noget af den andens liv i vor hånd **Påskønner et Løgstrup-citat,**
5. Vi skal respektere, **understøtte og styrke** vort **ældre** medmenneskes selvstændighed og integritet **DH's tilføjelse)**

Livskvalitet

At leve sit eget liv

Ældre borgere er forskellige, har forskellige behov og ressourcer, ønsker og drømme. Hvad, der er vigtigt for **dig**, **den ene** er ikke nødvendigvis vigtigt for **mig**. **den anden** For nogle er tryghed og bevarelsen af det oprindelige vigtigt, andre har brug for jævnlige forandringer og udfordringer. Nogles livskvalitet afhænger af at komme ud hver dag, mens andres afhænger af at kunne lave deres egen mad.

Den **ældre borger** **vendingen ændres til "den ældre"** skal mødes der, hvor **borgeren** **den ældre** er, og skal spørges: **hvad betyder noget for dig?** **Ændres til: Hvad er vigtigt og betydningsfuldt lige nu.**

Især overgangen fra selvhjulpen i eget hjem til indflytning i plejebolig kan være svær. Den ældre borger skal støttes i denne overgang, således at borgeren ikke oplever at miste evnen til og muligheden for at leve sit eget liv.

Inden indflytningen skal der være en forventningsafstemning, som skal skabes gennem en god og åben dialog mellem den nye beboer, **medarbejderne** **de ansatte på plejehjemmet** og eventuelle pårørende.

Eftersom den ældre bebor sin egen lejlighed – også på et center – må det være på sin plads at fravige begrebet "medarbejder" – det er kun i forhold til kommunen, at de ansatte er medarbejdere.

At kunne klare sig selv

At miste evnen til at klare sig selv er en stor udfordring for de fleste og påvirker livskvaliteten væsentligt. Ved at tage udgangspunkt i de ressourcer, den ældre **borger** har, skal han/hun støttes i at være selvhjulpen længst muligt og leve sit liv efter egne ønsker, **og efter egen tilrettelæggelse/planlægning af hverdagen.**

At have adgang til fællesskaber

Ensomhed eller oplevelsen af at miste har stor indflydelse for den enkeltes livskvalitet. Det er vigtigt at betyde noget for andre, at kunne give og ikke kun modtage. **Borgeren** **Den ældre** skal derfor støttes i at bevare og skabe **nye(uadelades)** meningsfulde relationer til andre.

Selvbestemmelse

Ret til at bestemme over eget liv

Retten til at bestemme over **sit** eget liv er afgørende for den enkeltes værdighed. Hvis den ældre borger ikke har ret til at bestemme over eget liv, respekteres borgerens selvstændighed og integritet ikke. **Denne passus er meget uheldig – der er intet "hvis". Den ældre bestemmer altid over eget liv. Det er en menneskeret, som ikke kan gradbøjes.**

Derfor skal den ældres **borgers** ret til at bestemme over eget liv respekteres. Den ældre **borger** bestemmer selv, hvordan **han/hun/borgeren** vil leve og indrette sit liv. **Ikke mindst har borgeren ret til at sige fra. Sige fra til hvad? Denne passus forudsætter, at skulle være nogen, som vil bestemme!**

Den ældre borger skal støttes i at kunne forvalte sin selvbestemmelse. Det kan gøres ved hjælp af velfærdsteknologiens muligheder, **som gør den praktiske afhængighed af personalet sjældnere, eller måske helt overflødig i visse sammenhænge,** men opgaven ligger især hos personalet omkring borgeren. Det er vigtigt, at personalet støttes i denne opgave. **Denne passus er uforståelig: Er det meningen, at personalet skal have oplæring i at "styre sig" og ikke optræde omklamrende og formynderisk over for den ældre?**

Grænser for selvbestemmelse

Et meget ubehageligt afsnit, som ikke burde stå ukommenteret!

Man kan ikke tale om selvbestemmelse uden at tale om dilemmaer. Har den ældre borger lov til at leve et usundt liv uden indblanding fra fagpersonale og uden hensyntagen til andre? **Ved dilemmaer mellem retten til selvbestemmelse og personalets omsorgspligt, vil omsorgspligten altid veje tungere. Hér bliver der nemt tale om overgreb!!** Grænsen for selvbestemmelsen går også ved hensynet til andre; **ansatte medarbejdere** og medbeboere. I bofællesskaber **eller som** plejehjem skal visse regler overholdes.

Mad og ernæring

Det rette tilbud til den rette borger **hvem er den rette borger?**

Ældre **borgere** skal have velsmagende mad og kunne samles om det gode måltid. Samtidig skal maden have netop den ernæringsmæssige sammensætning, der passer til den enkelte **borger. Skal et ældre menneske ikke have RET til at nægte at spise "sund" mad i livets aftenstund? Et eklatant eksempel på umyndiggørelse**

Den enkeltes ernæringsmæssige behov og behov for støtte i forbindelse med måltiderne skal imødekommes. Der skal tages højde for individuelle ernæringsmæssige behov med særligt fokus på småtspisende eller borgere med synkebesvær. Derfor skal der også være opmærksomhed på tand- og mundsundhed samt fysisk aktivitets betydning for kroppens mulighed for at omsætte maden bedst muligt og skabe appetit. **Hvor ligger grænsen for "intervention" – der er ikke meget "værdighed i dette afsnit!**

Madkvalitet

Madens kvalitet har betydning for borgernes lyst til at spise den. Det skal derfor være velsmagende og indbydende anrettet mad tilberedt fra bunden af gode råvarer, der afspejler årstiden. Netop fokus på årstidens råvarer skal skabe en naturlig variation i maden.

Det er samtidig vigtigt, at der for de ældre er **reelle valgmuligheder**, og at der samtidig tages hensyn til sæson, traditioner og højtider ved menuplanlægningen. **Hvorledes forenes disse udmærkede intentioner med den aktuelle madordning?**

Det gode måltid

For at øge motivationen til at spise skal de sociale og fysiske rammer indtænkes i måltidet. Det betyder f.eks., at måltiderne på plejecentrene så vidt muligt skal tilrettelægges sammen med beboerne, så deres ønsker til f.eks. borddækning og indretning af spiserummet tilgodeses.

Der skal også skabes mulighed for at indgå i et fællesskab med andre ældre **borgere**, pårørende eller frivillige. **Personalet Medarbejderne** skal støtte eller indgå i fællesskabet omkring måltidet og være aktivt deltagende, enten i rollen som **bordfæller værter??** eller som støtte i beboernes eget værtskab.

En værdig død

Respekt for den ældres ønske om døden

Tanker og ønsker om døden er vidt forskellige. For at kunne gøre livets afslutning bedst mulig for den enkelte, er det vigtigt at tale med **den ældre borgeren** om ønsker, op til og efter døden og nedskrive dem.

Borgerens den ældre ønsker om døden skal så vidt muligt respekteres. Det betyder f.eks., at **borgeren den ældre** skal tages alvorligt, når vedkommende er mæt af dage og ikke ønsker genoplivning.

Hjælp, støtte og tryghed frem mod døden

Den ældre **borger** skal have hjælp og støtte under livets afslutning, og der skal arbejdes på at skabe tryghed for den døende. Her er **den ældres borgerens** egne ønsker naturligvis udgangspunktet, men tryghed vil oftest handle om blive længst muligt i eget hjem eller alternativt på hospice.

Hjælp og støtte frem mod døden handler ikke kun om rent fysisk at holdes så lidelsesfri som muligt, selv om det er vigtigt. Det handler også om de store psykiske udfordringer, der ligger i livets afslutning. **Her er det vigtigt, at et fagligt kompetent personale kan imødekomme den døendes behov. Brug penge på dette område**

Tid til nærvær

Den døende skal ikke uønsket være alene under livets afslutning. Hvad enten det er familie, personale eller vågekoner, er det vigtigt, at den døende har mennesker omkring sig.

Der skal også i stigende omfang tages højde for, at nogle ældre har særlige religiøse behov i forbindelse med døden.

Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen

Kompetenceudvikling

Kvalificeret hjælp starter **ved et kompetent personale med kompetente medarbejdere**. Den ældre **borger** med behov for hjælp skal kunne vide sig sikker på at få den rigtige hjælp og skal mødes med respekt, venlighed og imødekommenhed. Det indebærer, at **personale medarbejdere** og ledere arbejder systematisk og fokuseret med udvikling af både faglig kvalitet og service. Kvalitet er nemlig ikke kun indhold – det er også den måde, hjælpen bliver

givet på.

Tværfaglighed og flerfaglighed

Tværfaglighed er nødvendigt for at sikre et helhedsblik på den ældres borgers behov, og involvering af mange forskellige fagligheder vil bidrage til, at der findes den bedst mulige indsats i forhold til forebyggelse og behandling.

Derfor skal der arbejdes med tværfaglige løsninger, som tager udgangspunkt i "det hele menneske" og har fokus på både fysiske, psykiske og sociale styrker og udfordringer.

Sammenhæng for den ældre

Sammenhæng i information, tilbud og behandlinger, som ydes af de forskellige medarbejdere, fra kommunen er nødvendig for det værdige ældreliv. Den ældre har krav på kontinuitet og sammenhængende forløb, uanset om indsatserne går på tværs af enheder i kommunen, eller om hjælpen og støtten skal hænge sammen med de indsatser, der leveres af helt andre sektorer. **En god regel til efterlevelse, men den bør først og fremmest hænge på opslagstavlerne og nævnes på møder mellem ansatte og ledelse**

Effektmål

Får vi dem at se?

Plan for opfølgning på politikken

Effektmålene for værdighedspolitikken evalueres en gang årligt på et dialog møde mellem Ærø Kommunes Kultur- og Socialudvalg og Ældre- og Sundhedsområdet.

Skal der ikke være mulighed for de ældre, deres pårørende og de relevante organisationer for at evaluere?

Værdighedspolitikken revideres inden udgangen af 2020 og efterfølgende i hver valgperiode.